

PREDIKAN
ANDRA SÖNDAGEN I FASTAN 2021
Luleå Missionskyrka
Matteus 15:21-28
Ps&S s. 1499

Från Gennesaret drog sig Jesus undan till området kring Tyros och Sidon. En kanaaneisk kvinna från dessa trakter mötte honom och ropade: "Herre, Davids son, förbarma dig över mig! Min dotter plågas svårt av en demon." Han gav henne inget svar. Då gick hans lärjungar fram och bad honom: "Säg åt henne att ge sig i väg, hon går ju bakom oss och ropar." Han svarade: "Jag har inte blivit sänd till andra än de förlorade fåren av Israels folk." Men hon kom och föll ner för honom och sade: "Herre, hjälp mig." Han svarade: "Det är inte rätt att ta brödet från barnen och kasta det åt hundarna." – "Nej, herre", sade hon, "men hundarna äter ju smulorna som faller från deras herrars bord." Då sade Jesus till henne: "Kvinna, din tro är stark, det skall bli som du vill." Och från den stunden var hennes dotter frisk.

Apropå dagens tema, "Den kämpande tron", har den här texten sitt ursprung i något som var en kamp för människorna i den tidiga kyrkan. Kyrkan föddes ju som en inomjudisk rörelse, men med en sprängkraft som snart gjorde att den spred sig också bland hedningar. Detta ledde fram till en mycket brännande fråga, som vi kan se tydliga spår av i apostlagärningarna och i Paulus brev. Frågan handlade om huruvida denna utveckling verkligen var vad Jesus hade önskat. Kunde verkligen en hedning bli en del av den kristna församlingen, utan att först omvända sig till judendomen? Och om det var möjligt, måste han då ändå inte följa de judiska buden, bl.a. gällande ren och oren mat t.ex.?

Paulus argumenterar mot alla dessa krav som de judekristna ville ställa på de hednakristna. Innan dagens avsnitt av Matteus-evangeliet är också Matteus inne på detta spår, när han citerar Jesusorden: "Lyssna och försök att förstå. Det är inte det som kommer in i munnen som gör människan oren. Men det som går ut ur munnen, det gör människan oren."

Frågan om hedningarnas plats besvaras också i den text vi nyss läste. Jesus lämnar här ett judiskt område, Gennesaret, och går till området kring Tyros och Sidon. Dessa städer var för Matteus judiska läsare själva sinnebilderna för det hedniska!

Men inte nog med det. Där träffar de dessutom på en kvinna som i texten beskrivs som kaananeisk. Kanaanéerna var vid den här tiden knappast en verklig folkgrupp. Däremot finns det en hel del att läsa om dem i gamla testamentet, där detta folk är judarnas motståndare när de återvänder från Egypten. Kanaané är därför närmast synonymt med fiende. Så kvinnan som går och ropar är en hedning med råge, skulle man kunna säga.

För att ytterligare måla upp bilden av något som judar helst höll sig ifrån är denna kvinna dessutom drabbad av sataniska maktens spel. Hennes dotter plågas av en demon, berättar Matteus för oss.

Inför detta reagerar Jesus på ett sätt som vi, tänker jag, inte riktigt känner igen. Han svarar med tystnad!

Denna för oss osympatiska skara män går helt enkelt vidare. Men så gör också kvinnan. De får ingen ro för henne. Till slut tappar lärjungarna tålamodet, och de säger till Jesus: ”Säg åt henne att ge sig i väg, hon går ju bakom oss och ropar.”

Men här måste vi stanna upp lite, för att ta en lite närmare titt på vad grundtexten här faktiskt skriver.

Orden ”Säg åt henne att ge sig i väg” är en översättning av två ord i grundtexten, där det första kan betyda ”skicka bort” och det andra betyder ”henne”.

Jag sa ”kan betyda ’skicka bort’” för det finns andra möjligheter. Ordet för ”skicka bort” är i sin tur uppbyggt av två ord, där det ena kan översättas med ”från” och det andra kan översättas med ”lösa”. Alltså ”från-lösa” eller ”lösa från”. Det är möjligt att av detta komma fram till en översättning som går ut på att skicka bort någon (både B2000 och Folkbibeln gör så), men jag tror att det finns andra, bättre sätt att översätta, som dessutom passar bättre ihop med Jesu svar på lärjungarnas begäran.

Jag har inget färdigformulerat exempel på en möjlig översättning, men jag tänker att det lärjungarna önskar av Jesus är i linje med sådant han gör på andra ställen. Det bästa exemplet är kanske från åttonde kapitlet i Matteus, där Jesus möter en officer som ber honom att bota dennes tjänare. I slutet av den ordväxlingen säger Jesus: ”Gå. Du trodde och det skall ske.”

Han sände iväg officeren med ett hoppfullt löfte. Ett sådant löfte till kvinnan skulle lösa kvinnan från oron och lärjungarna från kvinnan! Det vore ju en enkel och bra lösning för alla parter, men Jesus står fast vid sin avvisande hållning. Till min och er förtret, får vi väl säga!

Varför gör han det?

Vi får kanske lite mer information, så att vi kan svara på det, om vi ser närmare på kvinnan och det hon säger. Hon adresserar Jesus med orden "Herre, Davids son". Herre är ett lite knepigt ord, då det används både som ett vördsamt ersättningsord för det gudsnamn som en from jude aldrig vågade nämna, och som ett vardagligt tilltal till en man! Kvinnan är hedning, så något behov av att leta ersättningsord för Gud har hon inte. Därför ska vi nog inte dra några särskilda växlar på det faktum att hon tilltalar Jesus med "Herre".

Som hedning, granne med det judiska folket, är hon säkert bekant med en del av judarnas historia. Hon känner tydligen till David, och man kan tveklöst tänka sig att hon också kände till hans son, Salomo. Salomo hade ett rykte om sig att vara en legendarisk andeutdrivare. Så när kvinnan ropar "Davids son" efter Jesus, kan det helt enkelt betyda att det är hans rykte som andeutdrivare som drar henne till honom.

Men Jesus ser sina under som tecken på Guds rike. Han är inte här för att slänga under omkring sig i största allmänhet, för att lärjungarna ska få lite lugn och ro, eller för att en hedning, med magisk tilltro till allsköns andeutdrivare, ska få som hon vill.

I utsändningstalet i kapitel 10 säger Jesus till lärjungarna: "Ta inte vägen till hedningarna och gå inte in i någon samarisk stad. Gå i stället till de förlorade fåren i Israels folk.". Även här är det tydligt att målgruppen utesluter alla utom judar. Men som vi ser när vi läser hela evangeliet stannar det inte där. I Missions-befallningen säger han ju: "Gå därför ut och gör alla folk till lärjungar". Uppdraget vidgas helt enkelt efter uppståndelsen!

Här har vi alltså skälet till Jesu avvisande hållning till den kaananeiska kvinnan. Men då kommer ju genast en annan fråga, varför ändrar han sig?

Ändringen är kanske inte så stor ändå. Det är ju inte så att Jesus går från "nej" till "ja". Snarare från "inte nu" till "OK då, lite försmak då!"!

Jesus motiverar varför han tillåter kvinnan att få denna försmak av Guds rike. Den motiveringen är ganska anmärkningsvärd. Skälet är hennes tro. Men vilken tro då? En jude hade kunnat visa upp sin tro på Abrahams, Isaks och Jakobs Gud, och sin ambition att följa Guds bud. Det kan inte den kaananeiska kvinnan. Vad hon tror på är snarare diverse avgudar och förekomsten av andeutdrivare av Davids sons kaliber. Det duger inte för Matteus-evangeliets judiska läsare, och det duger heller inte för Jesus.

Det som kvinnan har är detta enda; att Jesus står i fokus för hennes hopp.

Om det inte vore för människor som utbildat sig i bibeltolkning, som forskat i grundtexten och skrivit kommentarer för andra att läsa, hade vi nog inte lyckats med att öppna den här texten, så att den blev begriplig för oss.

När vi nu har gjort det möter vi det glada budskapet, att det inte behövs teologisk bildning, lämplig härkomst eller ens en klar bild av Gud för att Jesus ska vända sitt ansikte till oss. Bara detta; att han är i fokus för vårt hopp.

Av detta kan vi inse att det faktiskt lönar sig att kämpa. Kvinnan gav inte upp i sitt sökande efter hopp. Det gjorde heller inte den långa rad av teologer och bibelforskare som, onämnda, faktiskt har bidragit till min predikan. De har ställt sina frågor till texten, bråkat med den, brottats. En brottnings som inte varit förgäves.

Förgäves är heller inte din brottnings, med Gud, Bibeln, Livet. För i det Livets vasalopp, som Gud inbjudit oss till kan man inte förlora genom att komma sist. Bara genom att ge upp. Så ge inte upp. Gapa och skrik om så behövs. Jesus vänder dig inte ryggen. Han vänder sitt ansikte till dig. Är hos dig, i kampen.

AMEN!

Samtalsfrågor

- Hur bra stämmer den här berättelsen om Jesus med din bild av honom?
- Vad är en "kämpande tro", som du ser det?
- Fastan erbjuder oss en tid att avstå från onödiga saker som tar vår tid, till förmån för väsentligheter som i vår vanliga vardag alltför ofta kommer på undantag. Vad vill du lägga en särskild uppmärksamhet på den här fastan?
- Jesus drog sig undan till Tyros och Sidon, till ett område dit han enligt egen uppgift inte hade något uppdrag. Varför gjorde han då det? Har detta faktum något att säga oss?